

Nr 231.

Av herr **Ekströmer**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av vidgade arbetsuppgifter för svenska konstnärer.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 157 till innevarande riksdag bl. a. föreslagit inrättandet av ett permanent *konstråd*.

De sakkunniga, som haft att utreda de frågor, som i den ifrågavarande propositionen beröras, hava beträffande det föreslagna konstrådet tänkt sig följande sammansättning:

- a) 1 ledamot, ordföranden, utsedd av Kungl. Maj:t.
- b) 1 ledamot utsedd av Kungl. Maj:t på förslag av kungl. byggnadsstyrelsen.
- c) 4 ledamöter utsedda av Kungl. Maj:t på förslag av akademien för de fria konsterna och en representativ sammanslutning av landets konstnärer, vilka fyra ledamöter alla skulle vara utövande konstnärer.
- d) 1 ledamot, slutligen, utsedd av de sålunda av Kungl. Maj:t utsedda sex ledamöterna.

Emot dessa bestämmelser måste man på nedannämnda skäl hysa vissa betänkligheter. Departementschefen har visserligen funnit i sin ordning att Kungl. Maj:t icke skulle vara bunden av enligt ovan, mom. c), framställt förslag till ledamot utan skulle kunna där så prövades lämpligt fritt välja utom förslaget, men departementschefen ansluter sig dock till de sakkunnigas förslag beträffande *proportionen* mellan lekman- och konstnårsrepresentanter i rådet. Därför synes det nödvändigt att riksdagen redan vid konstrådets inrättande upptager denna viktiga fråga och tager en bestämd ställning till densamma.

Med de funktioner, som konstrådet skulle beklädas, synes det mig som en stor brist att icke nationalmuseichefen där beretts plats, vilket ock av denne i hans yttrande påpekats. Enligt mitt förmenande torde just nationalmuseichefen vara självskriven såsom ledamot i ett råd, som skulle få ett så dominerande inflytande på landets konstliv som här är ifrågasatt. Det synes mig som om man främst hos denne ämbetsman skulle vinna den största säkerheten för ett objektivt och i alla avseenden sakkunnigt bedömande av den levande konsten, och då departementschefen med det föreslagna konstrådet även syftar till enhetlighet och planmässighet i de föreslagna konstfrämjande åtgärderna, synes mig nationalmuseichefens närvaro såsom den bästa borgen för att en sådan skall kunna genomföras. Skulle då också departementschefens tanke genomföras — enligt min mening högst diskutabel — att åt konstrådet skulle tillerkännas viss funktion i avseende å inlösen av levande svenska konstnärers arbeten för nationalmuseets räkning, så framträder än tydligare behovet av nationalmuseichefens säte och stämma i konstrådet.

Men även i annat avseende synes oss den föreslagna sammansättningen inge starka betänkligheter och dessa gälla proportionen emellan »lekmanna»- och konstnårsrepresentanter i rådet, vilket också påtalats av svenska landstingsförbundets styrelse. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle konstnärerna i rådet utgöra 4 stycken emot 3 stycken lekmanrepresentanter, alltså en säker majoritet för de förra. I och för sig kanske häremot ej vore så mycket att anmärka, då det ju måste anses som självklart att konstnärer måste besitta en betydande sakkunskap i fråga om konst. Men det har väl i alla tider visat sig att den begåvning och det temperament, som väl är konstnärrens största tillgång i hans skapande verksamhet, ligger på ett helt annat plan än det sakliga och i möjligaste mån objektiva bedömande, som fordras vid ett planmässigt arbete av den natur som här ifrågasatts, och jag skulle därför tänka mig ett lyckligare och mera fruktbara resultat av konstrådets verksamhet, om de utövande konstnärernas antal inskränktes, förslagsvis till 2 stycken, en målare och en skulptör, och i rådet i stället insattes dels såsom ovan föreslagits nationalmuseichefen, dels ock en konstintresserad och med konsten väl förtrogen »lekman».

På grund av vad ovan i korthet anförts, får jag därför föreslå riksdagen att uttala,

att det föreslagna konstrådet måtte få följande sammansättning:

- a) ordförande utsedd av Kungl. Maj:t i enlighet med kungl. propositionen,
- b) nationalmuseichefen,
- c) 1 representant för byggnadsstyrelsen utsedd av Kungl. Maj:t,
- d) 2 konstnärer, därav 1 målare och 1 skulptör, utsedda av Kungl. Maj:t efter förslag av de institutioner, som framdeles kunna komma att bestämmas,
- e) 1 »lekman» med intresse för bildande konst, utsedd av Kungl. Maj:t,
- f) 1 ledamot utsedd, enligt propositionens förslag, av de enligt ovan av Kungl. Maj:t utsedda 6 ledamöterna.

Stockholm den 16 mars 1937.

Ivar Ekströmer.
